

Lukmançylyk genetikasy irki keselleriň anyklanylmagyna we dolandyrylmagyna gönükdirilen çalt ösýän ugurdyr. Keselleriň genetiki esaslaryny düşünmek bilen, lukmançylyk genetikasy şahsyň genetiki düzümi bilen baglanyşykly şahsylaşdyrylan bejergi we önüni alyş strategiýalaryny üpjün etmegi maksat edinýär. Bu çemeleşme saglygy goraýşy düýpgöter üýtgedip, genetiki ýagdaýly näsaglar üçin täze umyt hödürläp biler.

Lukmançylyk genetikasynda esasy ösüşleriň biri genetiki barlaglaryň ösmegidir. Bu barlaglar dürli irki keseller üçin jogapkär genlerde mutasiýalary anyklap, irki diagnoz we önüni alyş mümkinçiligini berýär. Ösüşiň başga bir möhüm ugry gen terapiýasydyr. Bu innowasion bejergi keseliň ösmegine jogapkär näsaz genleri düzetmegi öz içine alýar. Gen terapiýasy, sistik fibrozi, myşsa distrofisi we käbir irki körlük görnüşleri ýaly ýagdaýlary bejermekde umyt döredýär. Bu keselleriň genetiki köküne gönüden-göni gönükdirilip, gen terapiýasy diňe simptomlary dolandyrmak däl-de, uzak möhletleýin bejergi mümkinçiligini hödürleýär.

Bu ösüşlere garamazdan, lukmançylyk genetikasy hem kynçylyklar bilen ýüzbe-ýüz bolýar. Genetiki gizlilik we genetiki diskriminasiýa mümkinçiligi ýaly ahlak meseleleri üns bilen çözülmelidir. Mundan başga-da, genetiki barlaglaryň we terapiýalaryň ýokary bahasy köp näsaglar üçin elýeterlilik çäklendirip biler. Lukmançylyk genetikasyndan peýdalaryň giňden elýeterli we ahlak taýdan dolandyrylmagyny üpjün etmek üçin dowamly gözlegler we syýasat ösüşi zerurdyr.

Netijede, lukmançylyk genetikasy saglygy goraýşyň geljegi üçin uly umyt döredýär. Genetiki syrlyrny açmak bilen, bu ugur irki keselleriň anyklanylmagyny, bejergisini we önüni alyşyny üýtgedip, köp sanly adamyň durmuş hilini gowulandyrmak mümkinçiligine eýe.

Jennet KAKAMYRADOWA

Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohrurgiýa kafedrasynyň assistenti